

Het Beschermingsfonds

In 2023 is De Vlinderstichting het Vlinderstichting-beschermingsfonds gestart. Het fonds combineert een mensgerichte aanpak, ecologisch vakmanschap en een aanpakkersmentaliteit. Met dit fonds willen we vlinder- en insectensterfte tegengaan door in te zetten op goed beheer en praktische uitvoering. Voor soorten die het dringend nodig hebben, maar ook voor systeemherstel zodat de biodiversiteit mee profiteert. Zo gaan behoud en herstel hand in hand. Een soort die wel een extra steuntje in de rug kan gebruiken is de bruine eikenpage.

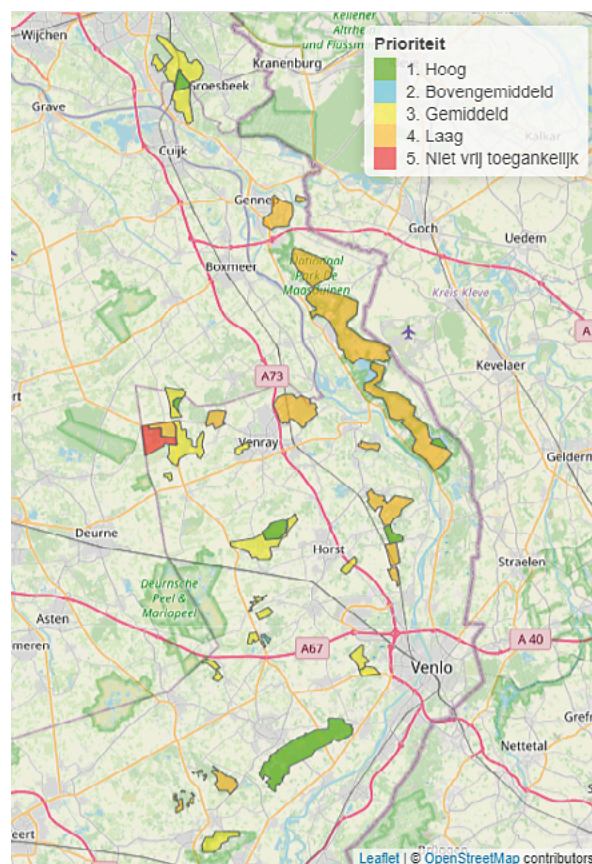
Tekst:
Wouter Oe
De Vlinderstichting

De bruine eikenpage is een zeldzame standvlinder. Hij komt voor op de hogere zandgronden in Zuid-Nederland en de duinen. Hij is afhankelijk van aanwezigheid van de waardplant (slecht groeiende kleine eikjes), balts/patrouillebomen (hogere eiken), nectarbronnen (vuilboom, braam en andere bloemen) en een beschut microklimaat (variatie in openheid, luwte en door de zon beschenen). In het bosbeheer van de afgelopen jaren is weinig ruimte geweest voor beheer gericht op deze factoren. In 2024 is De Vlinderstichting in samenwerking met Wilfred Alblas, werkzaam bij Het Limburgs Landschap, van start gegaan met een nieuwe impuls voor de bruine eikenpage in Limburg. De soort heeft het hier zwaar en komt ten opzichte van de vorige eeuw op veel minder plekken voor. Het blijft echter een lastige soort om te volgen. Daarom werd dit jaar tijdens de vliegtijd op locaties met hoge potentie gezocht naar de vlinder. Deze plekken werden geselecteerd volgens een kanskaart op basis van data uit het verleden en milieufactoren (figuur 1). Vervolgens werd in het veld bekeken of de plekken daadwerkelijk geschikt waren voor de soort.

Eerste stappen

De afname van de soort is in Limburg goed te merken. Waar hij vroeger nog verspreid over de Maasduinen voorkwam, is hij daar de laatste jaren ondanks zoekacties niet gevonden. Maar er is ook hoop, omdat nieuwe locaties nog af en toe worden ontdekt.

Door de inspanningen van vrijwilligers is de soort op de bekende vliegplaatsen in Limburg gevonden én zijn enkele nieuwe locaties gevonden. Nadat in 2023 een nieuwe vliegplaats werd ontdekt op Vliegbasis De Peel is deze in 2024 opnieuw bezocht. Op de vliegbasis bleek hij op verschillende plekken aanwezig (zie ook *Tamme kastanje*, pagina 26). In de Heldense bossen, waar de soort in 2023 werd ontdekt,

Figuur 1. Potentiële gebieden voor de bruine eikenpage, op basis van een kanskaart van de soort (bron: Wouter Oe).

zijn dit jaar ook meerdere waarnemingen gedaan. Ook in het cultuurlandschap richting Maasbree werd een waarneming gedaan. In het gebied Boekenderbos, de Heldense Bossen en Waterbloem bij Roggel is de soort nu verspreid gezien. De kans is aanwezig dat hij verspreid door dit gebied voorkomt, op plekken met geschikte habitat.

Op de Mulderskop bij Malden, bij de Hamert in de Maasduinen en op de Gelderse Heide bij attractiepark Toverland werd specifiek voor de bruine

voor de bruine eikenpage

ZO KAN HET OOK

In de Heldense Bossen opereert de Vereniging Bosbeheer Peel en Maas. Tot voor kort was de bruine eikenpage niet bekend uit deze bossen. Sinds enkele jaren wordt echter op bepaalde plekken bosbeheer uitgevoerd om de biodiversiteit te vergroten. Dit beheer zorgt voor meer structuurvariatie binnen de arme dennenbossen op de zandgronden. Toevallig profiteert de bruine eikenpage hier ook van. En met resultaat. Met de ontdekking van de bruine eikenpage in deze bossen in 2022, is er reden te meer om dit beheer voort te zetten!

Wouter Oe

Een van de potentieel kansrijke gebieden: het oude spoorlijntje ten oosten van de Mulderskop. Een hoge dichtheid bloeiend sporkehout en braam, in combinatie met lage eikenbomen.

Wouter Oe

Potentiële locatie Gelderse Heide, nabij Toverland. Relatief veel sporkehout en op open plekken veel zandblauwtjes zorgen voor geschikte nectarbronnen. Verspreid door het gebied staan veel jonge eiken.

eikenpage gezocht, maar is deze niet gevonden. Op deze locaties lijkt de habitat wel geschikt.

Hoe nu verder?

Door de verborgen levensstijl wordt de bruine eikenpage snel over het hoofd gezien. Hierdoor kan deze kleine vlinder onverwacht op meer plekken opduiken dan tot nu toe bekend. Nieuwe vindplaatsen in de afgelopen jaren bevestigen dat de soort lastig te volgen blijft. Het is van belang om in de omgeving van vliegplekken aan de slag te gaan met bosbeheer waar deze soort van profiteert. Het creëren van geleidelijke bosranden en open plekjes op regelmatige basis kunnen voor een mozaïek in het boslandschap zorgen. Juist die variatie heeft de bruine eikenpage zo hard nodig.

De bruine eikenpage staat onder druk, maar door gericht natuurbeheer en samenwerking worden nieuwe leefgebieden ontdekt en verbeterd. Voor ons is het duidelijk: biodivers bosbeheer om de vlinder te behouden en zijn leefgebied te versterken werpt zijn vruchten af. En daar zal niet alleen de bruine eikenpage van profiteren, maar ook andere soorten met een vergelijkbare habitat, zoals de zuidelijke tandvlinder. In de komende jaren zet De Vlinderstichting zich hier met behulp van het Vlinderstichting-beschermingsfonds extra voor in!

Meer lezen:

Alblas, W.F.G. & van Swaay, C.A.M. (2024). De Bruine eikenpage (*Satyrion ilicis*) in Limburg. Natuurhistorisch Maandblad 113(4), 105-113. ●

Draag ook bij aan het Vlinderstichting-beschermingsfonds!

Of kijk eerst op www.vlinderstichting.nl/beschermingsfonds.